

29 bayhān

bu dchong gml

5855

1920

N-1

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

გ. ტაბაძე — „ქალის ქანდაკება“ —

გ. ქუჩიშვილი — „სოციალბე“ —

გ. დათაიშვილი — „საით მივიღტვით?“ +

ნ.ნ. — „ლექსი“

ად. გ. — ნია — „სინამდვილე სიზმარში“

მწყემსების სადილობა თაეიანთ ბინაზე.

საით მივიღებთ?!

I

ყველას სძინავს. თმა-ხუჭუტა გოგიას თავი გამოუყვია საბნებიდან და იღიმება: მის თვალწინ, თითქო ხონჩაზე მოერთმიოთ, კოხტა სოფელია გამოხატული ისე ცოცხლათ, რომ, აი, ბერუანთ სახლის გვერდით მის მწვანე აიენიან სახლსაც ნათლად ხედავს. წინ არხი ჩაუდის და შიგ დიდ გემს, ვით დედას შეილები, პატარა გემები მისდევენ. ერთბაშად შედგა გოგია. ყაყაჩოებიანი მინდორი გამოჩნდა. აქ ტანადი კაკლის ხე დგას და, მის წვერზე ქერქის კოშკებში გადმომსხდარ კაკლებს, გულნატკენად შეჰყურებს. გოგიამ ჯოხი მოიმარჯვა-გადმოხტენ კაკლები. ერთი მათგანი ყაყაჩოს დაეცა და იქვე უსულოდ გააგორა. მიცვალებულმა ყვავილმა მიიპყრო გოგიას ყურადღება და გადაწითლებულ მინდორს გადახედა. მახლობლად პეპელები დღეობას იხდიდნენ. ერთი მათგანი განცალკევებით იჯდა მედიდურ ყაყაჩოზე და ორ წითელ დროშას აფრიალებდა. გოგია ფრჩხილებზე შედგა, დედოფლისაკენ გაპარულ ხელს ორი თითი გამოეთიშა. დიდის ამბით მოჰყავს მშვენიერი ტყვე გოგიას. ნაქარბმა სიხარულმა, ისე გამოაფხიზლა გოგია, რომ მიუხედავთ სიცივისა, საბნები გადაეხადა და, პერანგ-ამარა წამომჯდარი, თვეებს ითვლიდა: თებერვალი, მარტი, აპრილი, მაისი. თებერვალი, მარტი, მაისი... თებერვალი, მაისი...

II

გორაზე გაშენებული ქალაქი ამომავალ მზის სხივებში ბანაობდა. ქედმაღალ საყდართა გუმბათებს, თითქო ქვეყანას პირ-ჯვარს სწვრდნენ, ოქროს ჯვრები აემართათ. განაპირას დინჯათ იდგა სამსართულიანი წითელი სასწავლებელი. გაშლილ მინდორზე ახალგაზრდა მხედარს ლურჯა ცხენი დაეყენებია და

წითელ შენობას აკვირდებოდა: „კუთხეში მერვე, მეშვიდე, შემდეგ მეექვსე კლასია“-ო, გულში ამბობდა მჭავრი და უკანასკნელიდან მაღალ კლასებში გადადიოდა. მერვე კლასში დაჯდა გოგია. გამოცდები ისე მოახლოვდა, რომ სტუდენტის ქული მოვიდა და სადაცაა გოგიას თავზე ჩამოეხურება. აი, მოკაზმა სტუდენტი. სურნელებით დაისველა თმა, და ისე კობტად გაჰყო ორად. ეშხე მოსული ჰაეროვან კოცნას თავზე იდებდა. გოგიამ სიბრძნის მეტყველების ფაკულტეტი ამოირჩია და, თუმცა ჯერ სწავლა არ დაეწყო, თავი დაუმძიბდა, დარბაისლობა და სიღინჯე აღებეჭდა სახეზე. სადაც არ წავიდა. ყველგან ღია იყო კარები, სთხოვდენ: „მობრძანდით ბ. გიორგი“ო! მაღლა აჭრილმა ოცნებამ სინამდვილე გამოაღვიძა. გოგია მეექვსე კლასში უნდა დამჯდარიყო.

— მეექვსე, მეშვიდე, მერვე.. როგორ გაგრძელდა ოხერი. უცროსი განყოფილება, უფროსი, პირველი კლასი, მეორე, მესამე, მეოთხე, მეხუთე, ჩამოთვალა გოგიამ და განვილილ დრომ გონებაში ისე სწრაფად გაურბინა, რომ გასასვლელი დროც შეამოკლა. „მეექვსე აღარ ჩათვლება, მეშვიდე და მერვე. მაისის დამლევს მეშვიდეში ვიქნები... მაისი და მერვე“...

III

„ბატონო, ვაიხარვია!

გუშინ საღამოთი სხდომა გვექონდა იმის შესახებ, თუ ჩრდილოეთში ვინ გაგვეგზავნა, ერთხმად შენ ავირჩიეს. გვეწამს იმედებს ვაგვიმართლებ. ჩვენ აქ, შენ იქ აღმართე მახვილი. ყველანი, როგორც ერთი, შენთანვართ“.

გოგიამ მოწოდება სიამოვნებით გადაიკითხა. ბინდმოსილი მომავალი განათლდა. შორეულ ქვეყანას გზა საჩქაროდ შეუერთდა. აღიძრა მისწრაფების ჟინით დამთვრალი სული. თითქო მთაზე შემდგარიყო, გაცისკროვნებულ სახით გაჰყურებდა სავალ გზას. გადაშლილ შუბლზე მხოლოდ ერთი ნაოქი მოსჩანდა და ისიც, ვიღაცას მოლოდინში წელ-წელა იხსნებოდა. უკვე კარებში იდგა ტურფა ყვავილივით ტან-აყრილი ასული,

რომლის დანახვაზე მწუხარება წარიხოცა შუბლიდან და გიორგი საყვარელთან ერთად ღია ფანჯრის ზღუდვზე ჩამოსხდნენ. „მხოლოდ რჩეულნი დაყნოსავენ სულიერ ობლოპის დროს ბედნიერების ყვაილს“, — შერთრჩელებდა ქალწულს გიორგი და ხელს და ნებართვას შეთხოვდა, რათა სულიერ საუნჯეთი სალაროში რამოდენიმე წრფელი კოცნა შეეტანა. მორჩილებით ხელზე გადმოწოლილი ასული ფარულ მწუხარებით ყვედრიდა: „მტოვებ გოგი?!“ გოგიას სულში ხარები გუგუნებდა და მასუხის ნაცვლად გულში იკრავდა.

— ჩემო ლამაზო! დამქრა შენმა უნო საყვედურმა, მაგრამ ამართულ დროშის დახრა მიმძიმს. დამილოცე გზა, დამილოცე წმიდა დროშა, რომ უგვირგვინო გვირგვინით დაგიბრუნდე. ჩვენ მხოლოდ კუნძული გვაშორებს, რომლის ორივე ნაპირზე სიყვარულის სანთელი ანთია. გაივლიან წელნი და ერთ ღრუბლიან დღეს უცბათ განათლდება, მიიღებ წერილს: მოვდივარ, შენი გოგი. ამ წითელ დროშებს, რომელიც შენ დამილოცე, ვფიცავარ სიყვარულს, ამაყად ვატარებ. ბარემ აღმართოთ წითელი დროშა. მელიოდებიან.

IV

სამგზავრო გემის ბაქანზე სუფრაა გაშლილი. შორეულ ქვეყნიდან მომავალ გემს, ვარსკვლოვან ცის ქვეშ საიდუმლო სიმღერით მკურავს, დამსხვრეული ტალღები შეჩოქოლებულ მარგალიტებად გარშემო ადგება უდროვოთ თმა შევერცხლილი გიორგი სუფრის თავში ზის. მას მეგობრები აცილებენ, რომლებთან ერთად იბრძოდა უცხო ქვეყანაში. მათ შორის გემის უფროსიცაა.

მეგობრებო! აღტაცებით მიმართა გიორგიმ. გაივლიან წელნი და ერთ ღრუბლიან დღეს უცბათ განათლდება. ასე დავიწყებ ჩემს სიტყვას. ის კუნძული, სადაც თქვენთან ერთად ქარიშხალი გვემუქრებოდა სულიერ სამკაულის შემოცლას, ის კუნძული, სადაც სიცოცხლე და სიკვდილი ამართული მახვილით ერთმანეთს შეცქეროდნენ, ის კუნძული, რომლის მოპირ-

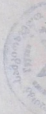
დაპირე ნაპირებზე სიყვარულის ორი სანთელი იწვოდა, — მარცხენა სანთელი იქნება და, აქამომდე განცალკევებულნი, ერთმანეთს შეანათებენ... თქვენ დამშორდებით, ეწვევით ნაცნობ ბრძოლის ველს, და ჩემგან მოკითხვას გადასცემთ. ოკენე, რომელიც ზეციდან ჩამოფრენილ შავ არწივთ მეჩვენება. ვადაუშლია ფრთები და ტორტმენებს, — მრწამს არ აღელდება. არწივს უყვარს არწივები და სჯერა, რომ მისებრ გიჟური ენით აიყრებიან იერიშის მისატანად... მაშ გაგიმარჯოსთ თქვენ, თქვენს მშვიდობით დაბრუნებას ღ იმ ორ სანთელს, რომელთაგან ერთი თქვენის, მეორე თამადას ეშხით გიყდება... გემის უფროსო, ალავერდი თქვენთან ვარ, დღეს თქვენი ძლიერი ფრთები მიგვაქროლებს და მსურს ტვირთი შევიმსუბუქოთ ამ ფხიანი სასმისით... ბ. უფროსო, მოგვხედეთ!

— ბოდიშს ვიხდი, თამადავ თქვენი უცნაური არწივი ფრთებს ისწორებს, უნდა ვაგეცალოთ, სთქვა გემის უფროსმა და მღვდლვარე ოკენემ მგზავრთა ყურადღებაც მიიპყრო. ქარიშხლის ნიშნები მოსჩანდა. გემის ფოლად გვერდზე ატლასად გაშლილი ტალღები იხეოდა. ცაზე ღრუბელნი ისეთის სიჩქარათ ვარბოდენ, თითქო წარღვნას გაუბრძიანო. ზვირთებით ატაცებულ გემზე იდგა გიორგი და მასთან ერთად ეშურებოდა.

V

ჩამავალი მზის სხივები მოფენოდა ღია ფანჯარას. ქალარა გიორგის შვილი ამოდგომოდა, ოცი წლის ქაბუკი, ღ შეწითლებულ ცის თალით ერთობოდენ. იმედს და სასოწარკვეთილებას მოეცვა მათი თვალები.

— მამა, ეკითხებოდა ვახტანგი, ნუ თუ შენც ისე გატკობს ჩამავალი მზე, ისე გზიბლავს და გიტაცებს, როგოც მე? შემოპარულმა სიბნელემ სიყვარულის მისტიური ზეწარი ჩამოშალა. ვაკვირდები და შეუუცნობელ წარწერების ამოცნობას ვცდილობ, თავდავიწყებით დაედევარ ფანტასტიურ ქვეყანაში და რწმენაა მზეს ისევ ვიხილავ, ერთი წუთით არ მტოვებს. მზეო, მზეო! არ გაცივდება შენგან გამთბარი გული. შენ სატრფოს

ჭავჭავაძე, მოგვხიბლავ და დაგვემალე. ეგ ხერხია: გსურს მტრად მენკენ ვილტვოდეთ. და ჩვენც შენი ნატეხები, შენი ცეცხლით ანთებულნი, მოვკრივართ და, ჩვენს შორის გაბმულ საუკუნეთა ჯაჭვს, ვწვავთ დაგიახლოვდებით... მამა!... უცერად მიმართა ვახტანგმა, მაგრამ გიორგის სახეზე სიცოცხლის ნიშანწყალი აღარ ეტყობოდა.

— წამიყვანე... წამიყვანე, შეილო... გადაფითრებული მოხუცი საუკუნო განსასვენებლად ეშაადებოდა. უკანასკნელი სიტყვა იყო:

„საით მივილტვით?!“

კ. ჯაფარიძე.

ს ი ნ ა მ დ ვ ი ლ ე - ს ი ზ მ ა რ უ ბ ი .

(Debie a la facqies en signe d'anite)

გაზაფხულია — ეამი ბუნების სიქალწულის.

თეთრად ამართული სასახლე სკურავს ყვავილთა და მცენარეთა ტალღებში. მისი სამოსი შემკობილია ფოთლოვან ჩუქურთმებით...

სასახლის შესავალს სდარაჯოვს გაათარებული ორი ლომის ქანდაკება.

ირველივ რკალავს ხავერდის ფონზე ახალიჩებულთ ყვავილით აღსავსე ბაღია, რომლის შუა-გულში შადრევანი გედის პირით აფრქვევს წყალს ცვარ ნაშათ ანისლებულს.

ტროპიკული მცენარეებით აღსავსე ხეივნები, იღუმალი გრძნობის მომართვით რას არ განგაცდევინებენ. ალაგ-ალაგ შეხედებით მოჩირჩხლულ ყვავილებისაგან ასურათებულ სახეებს წარწერებით.

აგერ თალარი, რომელსაც ნეტარებით მოუსხამს ყვავილების ქათიბი. ზოგი ყვავილი კი, რომელიც გაბედნიერდენ სასახლის ერთ ფანჯარასთან აფურჩქენით, ეშხით ათრთოლებულნი, ყელ-გადერებით შეკისკისებენ დედოფლის სავანეს, რომ თავისი ნაზი სურნელის მოფრქვევით მოსტაცონ ყურადღება მეუფებას.

აისის ეამია.

ლურჯ ცაზე მთვარე, ვერცხლის სხივის მთოვარე, მკრთალდება, მისი სხივით ქსოვილი იბანდება და თან-და-თან შეუჩერებლად ეფარება ცისფერი რიდე.

აისის გამარჯვებას ზეიმობენ სირინოზი, იადონი, შოშია, ბულბული, შაშვი და სხვა მგალობელნი, რომელთა საზეიმო ჰიმნები, სანეტარო გრძნობებით აღსავსე, ჰფენენ არე-მარეს

ღიაა კარი

გადაცვენია ბნელ კედლებს კერი,

შემორევია წვიმა, ნამკერი

და მძაფრი კარი.

საბრალო ხატი! *

ის აღარა სჩანს, ოპ, აღარა სჩანს!

გაყინულ კერას უფლის განი-განს,

საფენი სნატი.

ჩამქრალა ცეცხლი.

რა მოვავგონებს აქ წარსულ მაისს?

მეგრამ შენ აქაც ახერხებ მაინც

პირჯურის დაწერას.

ახერხებ ზრდილი

სული წაართვა თვითეულ საგანს

კარიშხლიანი წარსულისაგან

გადარჩენილი.

ღიმილი როცა

სწუხს—იგი მაინც არ შეიძულო.

სულო, ილოცე,

სიცოცხლისათვის ილოცე, სულო!

№№

სიკოცხლისადმი კაბუკურ მისწრაფების სურვილს. მგალო ბელთა მგოსნური გრძნობით აღსაესე სიმღერები უტკობენ მძინარე დედოფალს დილის ფშვიადს.

მეგრამ დახეთ, მოწვეტილი სიო მოსრიალდა ბაღჩას და მოჰპარა მას მთეარის შუქისებური კოცნა, ბაღჩა ამღელვარდა და თავის მღელვარება შესთავაზა სასახლეში ცელქურად მძინარე დედოფალს. მისი ბაგენი ამეტყველდენ; აელერდა სახის მომხიბლავი ჩანგი დედოფლის.

დედოფალი ამ ეამს სიხმრეთის სამყაროში ჰაეროვნად დანავარდობდა; მის ირგვლივ დასრიალებდა ასულთა გუნდი და დედოფლის სურვილს კითხულობდა მის სახის გამომეტყველებაში, მის ჯადოსნურ რხევაში. უცებ სახის ამოცანამ ამცნო არე-მარეს, რომ დედოფალს მოესურვა სახეიმოდ მორთვა.

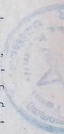
ასულთა გუნდი ერთ — მეორეზე ალაგებენ ქვებით მოჩუქურთმებულ ოქროს სკივრიდან ძვირფას მოსართავს და ქარგავენ დედოფლის ირგვლივ. სიოსებური, ცელქურად კისკისობენ, ალერსობენ, რომ მოჰფინონ დედოფალს შვება-ლხენა. ბოლოს ერთი გამოცდილი ასული დედოფლის მორთვაში მიუახლოვდა მას და დაუწყო ხელოვნებით გამშვენეირება.

თეთრი, ვით ფიფქი, პირსაბურისებური სამოსის მაგივრად, საიდანაც მოციმციმებდა მარმარილოს ქანდაკება, — თეთრი სხეული დედოფლის, შეამკეს ცისფერი სამოსით.

მოუტანეს მოკედლილი ქოში, ძვირფას ქვებით მოკირწყლული ნარნარ ფეხის გასაყოფათ.

წელზე შემოარტყეს ინდოეთის ნახელოვნები სარტყელი, ფოჩვები შემკული იყო სირენას თვალის მსგავსი ქვებით: წითელი ბადაბშით, წითელი, ლურჯი, ყვითელი და თეთრი იაგუნდებით. ამ ქვების ირგვლივ მინანქრით ამოკვეთილი იყო სურათოვანი ყვავილები, ხელიკები და სხვა და სხვა არსნი. სარტყელს წინ ამშვენებდა ხოჯორი მარგალიტი, რომლის ვარშემო აკიაგებული იყო მრავალი ფეროვანი ქვები.

ხელებში გაუყარეს იაღდუხის ოქროს სამაჯურები: მარცხენა ხელის სამაჯურზე გამოქანდაკებული იყო ზურმუხტით,

ბრილიანტით იაგუნდებით აღმასით, მარგალიტით, სიმშვენეიერით აღსავსე ქალი, რომლის წინაშე ყველა არსნი პირმეტყველი და პირუტყენი ნეტარებით ქედ მოხრილნი იყვნენ, ნიშნად სიმშვენეირის მეფუფებისა ქვეყანასა ზედა. მარჯვენა ხელის სამაჯურზე იშვიათი ქვებით ამოკვეთილი იყო აღონისის მსგავსი მშვენეირი ვაჟი, ჰეროსის მიერ დაისრული. რომელიც ეძიებს სულიერ განკურნებას სიმშვენეირებისადმი თავიანის ცემაში, ნიშნად ჰეროსის აუცილებლობისა სილამაზის თავიან საცემლად. სათაყვანოთ კისერზე ჩამოკიდეს გულქანდი, რის მსგავსი არ ენახა ჯერ კიდევ პარიზის ბაღს. ეს იყო გულქანდი აღმოსავლეთის ნახელოვნები, მისი შვიდ ფეროვანი ძვირფასი ქვები ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ მომხიბვლელ სხივთა ციმციმში. ყურების ბილბილში ჩამოკიდეს სხვა და სხვა ქვებიდან ჩამოსხმული ფარშავანგი—საყურეები. კიპრი და ფლორამ რა დაინახა დედოფალი აგრე რიგად საზეიმოდ გამზადებული მოფრინდა და დაადგა თავზე მისი ბაღის ყვავილებისაგან მოქსოვილი გვირგვინი. ყვავილთ თასები ჯერ კიდევ აღსავსე იყო გააღმასებულ ციურ-ნამით ღ უბრძანა მდებლოს: იქვე ყვავილთ ბაღად. თვალის გახამხამებაში ირგვლივ გამოეფინა მრავალ ფეროვანი ყვავილთ ზღვა.

ყვავილები ეშხით დამთვრალნი იშმუშნებოდნენ, იკეცებოდნენ და ჰეროვანი კოცნით კლაედნ დედოფლისადმი სიყვარულს. უდარდელი თავ-განწირულებით ელოდნ ისინი მთელი თავისი სიცოცხლით აღსავსე ნაზი არსების დედოფლის ფეხების ცხელ-მწველ ამბოჯს და... სულის განტევენას. ასეთი ძლიერი იყო სილამაზე-სიმშვენეირის განქვრეტა.

დადიოდა ზეინარი და ის ირგვლივ ისროდა თვალის მომჭრელ მრავალ ფეროვან სხივთა კონას.

მაგრამ დედოფალს მაინც რაღაცა აკლდა.... და ის ასე იმისათვის ხელოვნებდა, რომ გამოეწვია თავისი აღონისივით მშვენეირი საყვარელი ვაჟი. და ის იყო ასწია ხელი ცელქურად გაშლილი დიდ წითელ ვარდის მოსაწყვეტათ, რომ მის თასებში ჩაექსოვა სიყვარულის იღუმალემა, როდესეც მიანერ-

და სამაჯურს, მშვენიერი ვაჟი რომ იყო ასურათებული, ჩერდა და.... ზე აპრობილი ხელი ჰაერში გაქანდაკდა. მშვენიერმა ვაჟმა დაიწყო ხევა, გრძობის სხივთა ფრქვევა, რაც იწვევდა დედოფალში ზღვა ნეტარებას. და აღემართა მის წინაშე სიმშვენიერით აღსავსე... ელვასაებრ სისწრაფით გადაექდენ ერთმეორეს და მათი ზღვა სივარული ნეტარებათ აქაფდა.... მაგრამ ცეცხლის ღმერთს შეშურდა დედოფლის და მშვენიერი ვაჟის ნეტარება და ვაჟს, რომელიც სულიერი ნირვანაში ლაღად დაკურავდა დედოფალთან, წაუვიდა უღმობელი ვაჟი. ხალას ოქროს ფერ ალით შეიმოსა და იწოდა, იწოდა უდარდელად. რადგან ფიქრობდა, რომ ის მსხვერპლი იყო სიყვარულის აღის....

საამბოროდ გასროლილი ხელები ჰაერში იყვნენ ჩამოკიდებულნი. დედოფალი უცებ მოწყდა ნეტარების ნირვანას და რა დაინახა საყვარელი ვაჟი, მწველი ალით შემოსილი, შეპკივლა შემადრწუნებელი ხმით: ღმერთო, შვეების ღმერთო, რა შეგცოდე, რომ დამწვი და..... და გამოეღვიძა...

დარაბებით შემოხეთქილი იყო მზის ზვირთების მრავალი ფეროვანი ენები და ქურდულად კოცნიდენ დედოფლის მშვენიერ სახეს.

